

11 november 2020

Beste Janine,

Graag willen wij reageren op jullie adviesnotitie inzake de beleidsopties voor de omgang met temperatuurdoelen. We zullen hierover in een later stadium ook in overleg treden met het ministerie van I&W en eventueel met het ministerie van EZK. Hieronder tref je ons commentaar op hoofdlijnen aan. We zullen dit commentaar (of delen daarvan) zo nodig ook delen met het ministerie.

Algemeen

- Het is een nette en goed leesbare notitie.
- Op pagina 2 wordt een aantal inzichten genoemd. Op zichzelf is dit een adequate opsomming. Voor veel inzichten geldt volgens jullie dat deze “buiten de scope van het aanpassen van het beoordelingskader vallen”. Die mening delen wij niet. Over bijvoorbeeld de ontwikkeling van de rivierwatertemperatuur, het tempo waarin de energietransitie zich voltrekt en ook het aanpassen van Krw-doelen kunnen we nu inderdaad weinig met zekerheid stellen. Ontwikkelingen daaromtrent zijn echter wel van cruciaal belang voor de besluiten die we nu of in de toekomst nemen over de lozing c.q. inzet van restwarmte. Ze hebben wel degelijk invloed op de beoordeling van warmtelozingen. Het maakt bijvoorbeeld nogal wat uit of de gemiddelde rivierwatertemperatuur in de komende jaren al dan niet toeneemt. En als de energietransitie voorspoedig verloopt, dien je op een andere manier naar een beoordelingskader te kijken dan wanneer dat niet zo is. Daarmee zijn deze zaken van belang voor de weging en beoordeling van de beleidsopties.
- Wij vragen speciaal aandacht voor het feit dat er beperkt inzicht is in de relatie tussen het biologische functioneren van watersystemen en de watertemperatuur. Is een dergelijk inzicht niet essentieel voordat er beslissingen worden genomen met vergaande gevolgen voor bedrijven en bevoegde gezagen? Een keuze voor beleidsoptie 2, 3, 4 en 5 heeft namelijk dergelijke gevolgen. Wij kunnen het ene niet met het andere rijmen. Nodig is verdiepend inzicht in de relatie tussen macrofauna en temperatuur. Gelukkig vermelden jullie dit in de notitie. De stelling dat dit “buiten de scope van de aanpassing van het beoordelingskader valt” delen wij echter niet. Het is zoals gezegd van cruciaal belang voor de selectie van opties.
- Jullie melden dat de lozingscapaciteit en daarmee de koelingscapaciteit sterk afneemt bij een doeltemperatuur van 25 graden. Vervolgens wijzen jullie op alternatieve koelmethode. Wij merken op dat alternatieve methoden vaak minder duurzaam zijn (CO₂-emissies). Dat geldt bijvoorbeeld voor koeltorens. In alle gevallen moeten de **integrale milieueffecten** in beschouwing worden genomen en niet enkel de relatie tussen lozing en ecologie.
- Jullie stellen op de eerste pagina dat het eenvoudig aanpassen van de norm gelet op de ontwikkelingen als klimaatverandering irreëel is. In onze optiek is dat wel waar een aantal varianten in de praktijk op uit zal draaien. Dat geldt ook voor variant 3 en 4, de varianten die jullie adviseren! Neem bijvoorbeeld variant 4. Daar wordt gesproken over “maximale inspanning om te voldoen aan de norm van 25 graden”. Dan pas je dus de norm niet aan maar moeten bedrijven er wel aan voldoen. Eén en ander is volgens ons met elkaar in tegenspraak.
- Er is veel aan te merken op de beleidsopties. Voor nu volstaan we met de volgende reactie. Na bestudering van de opties 2 tot en met 5 ontstaat bij ons de indruk dat het centrale probleem (de CIW-nota is niet in lijn met het bovenliggende regelgevende kader) grotendeels of volledig bij de bedrijven wordt gelegd. Dat kan niet de bedoeling zijn. Je kan een individuele lozer van warmte niet afrekenen op het feit dat de temperatuur van het water stijgt c.q. op problemen die we als samenleving hebben veroorzaakt.
- We hebben het nu feitelijk alleen over de temperatuur van het te lozen water op het oppervlakte water. De invloed van andere factoren zoals breedte van het water, diepte van

het water, stromingssnelheid, zoet/zoutgehalte moeten ook worden beschouwd. Datzelfde geldt voor de relatie tussen de inlaattemperatuur, het debiet en de “uitlaattemperatuur”. Er zijn bedrijven waarbij een vermogensberekening en -toetsing ten grondslag ligt aan de vergunning. Dit is een berekening waarbij niet alleen met de temperatuur rekening wordt gehouden. Het blijkt dat de invloed van de temperatuur (schommeling zomer/winter) minder invloed heeft op de waterlichamen.

Specifiek

- Op pagina 2 is te lezen dat “bij geringe afvoer of doorstroming van een waterlichaam een koelwaterlozing een dominante rol kan gaan vervullen”. Wij stellen voor dat jullie hierbij aangeven dat deze ‘dominante rol’ tijdelijk van aard is. Dit geldt namelijk alleen in extreem droge omstandigheden als de afvoer significant lager is.
- Op pagina 2 staat dat “een dergelijk programma inzicht kan bieden in de kansen en beperkingen voor waterlichamen ten aanzien van opwarming en in relatie daarmee de mogelijkheden voor koeling van bedrijfsprocessen (waaronder energievoorziening) met oppervlaktewater en de lozing van opgewarmd water”. Deze zin is nogal wollig en onduidelijk.
- In bijlage 4 lezen we dat er verkoeling plaatsvindt over het traject van de Rijn in Nederland. Hoe zit dat bij de Maas? De Maas kent zeker in de zomer lager debieten. Wat is de invloed van een warmtelozing in Zuid-Limburg op de ruimte van bedrijven die stroomafwaarts?

Tot slot.

In onze optiek zullen we eerst de relatie tussen van temperatuur op ecologie beter moeten begrijpen. Dat is in de eerste plaats een rol voor de overheid. Zonder dat begrip ontbreekt het aan werkelijke motivatie voor de wijziging van doeltemperatuur als ook de mogelijkheid tot maatwerk en is het niet te justificeren dat er harde beperkingen worden opgelegd aan bedrijven.

Voor de waterbeheerders ligt er wat ons betreft een taak om een totaaloverzicht te creëren van de warmtelozingen op een waterlichaam, inclusief de temperatuureffecten die dat met zich meebrengt. De bijdrage van de warmtelozingen van bedrijven aan de totale temperatuurstijging van het oppervlaktewater zou wel eens beperkt kunnen zijn. In dat geval zouden de eventuele additionele beperkingen opgelegd aan bedrijven ook nog eens een beperkte bijdrage kunnen leveren aan een daling richting de nieuwe doeltemperatuur.

Uiteraard vervullen bedrijven een belangrijke rol bij het zoeken naar oplossingen. Bedrijven zouden kunnen verkennen welke consequenties klimaatverandering (los van de wijziging de doeltemperatuur van 28 naar 25) heeft op de temperatuur van het oppervlaktewater. Ook kunnen bedrijven onderzoek doen naar de impact van hun inspanningen m.b.t de energietransitie (daar zijn ze volop mee bezig) op de warmtewarmtelozingen.

Het is de verder moeite waard om eens te kijken naar de wijze waarop het momenteel in Duitsland is geregeld. Meer info is hier te vinden: https://www.gesetze-im-internet.de/ogewv_2016/OGewV.pdf

Neem gerust contact met mij op als jullie een nadere toelichting wensen.

Hartelijke groet,

Roy Tummers
directeur water